

zondag 24 februari 2008

“Ik schep vreugde in mijn zwakheid, omdat Christus mij kracht schenkt”

Ik houd van de parken in de stad. Heerlijk, die oases van groen midden tussen de huizen en alle verkeer en lawaai.

Bomen schreeuwen er niet, de vijvers zijn er soms echt ‘wateren van rust’.

Maar als ik tegenwoordig mijn vertier zoek in het park vlakbij mijn huis, loop ik langs ‘de Schreeuw’. Monument ter nagedachtenis van de moord op Theo van Gogh, dat de spanning tussen schreeuwen en zwijgen moet verbeelden, maar dat met alle respect voor de maker, Jeroen Henneman, voor mij toch meer schreeuwt dan zwijgt. Het heet ook zo: ‘de Schreeuw’.

Ik houd niet van dat beeld. Ik weet niet wat het is maar het heeft er in elk geval ook mee te maken dat ik niet alles wil hoeven gedenken. En wie het hebben gedaan.

Laat ons toch onze vrijplaatsen. Wil niet van iedere straathoek een monument maken. Niet bij elke schuld kransen blijven leggen. Waar blijft de vrijheid van Christus die ik betreden kan ook zonder aan het verleden te blijven hangen. Dat ik ook eens af mag dwalen en opademen in die schaarse ruimte die onze verstedelijkte wereld nog telt. Waar is die te vinden tussen alle verruwing en vergroving en gevloek en agressie of dat nou in religieuze bewoordingen gaat of letterlijk ‘op de vuist’ of in meer seksueel getinte termen of we wensen elkaar de ziekte toe. Waarom zo hard en hoe komt dat toch en hebben we dan zoveel frustraties dat we zo ver-zieken?

En ik zou dat de Marokkanen ook gunnen en hun kinderen die ’s zomers rusten onder diezelfde bomen.

Dat onze straten en pleinen lachen zullen en gelukkig zijn. Bomen tot in de hemel. Kinderen helder en jong.

In onze wereld waar we eerder op sterk spelen dan op zwak, de dingen eerder groot zeggen dan klein, past het niet meer lijkt het wel de dingen te laten. Te temperen. Te temmen zeg maar.

We houden van orde. Kiezen eerder voor ‘af’ dan onaf. Voor perfect en nieuw en het juiste design, liever dan voor tweedekes of bescheiden. We poneren liever dan dat we onderzoeken, stigmatiseren eerder op afstand dan ons dichtbij te laten raken

terwijl we toch ook ervaren dat we op allerlei wijzen tegen onze grenzen aanlopen.

Van onze kennis, onze welvaart, ons politiek correct zijn. Een wereld allang niet meer zo maakbaar als ie leek te zijn.

Als ik nou iets te roemen heb, lees ik bij Paulus, dan wel mijn zwakheid. Woorden die ik op een of andere manier toch wel spannend vind in dit verband. Het is gek bedacht ik me laatst dat zo’n figuur als Paulus, waarmee ik altijd nog een tamelijk tweeslachtige verhouding heb – zo’n moraaltheoloog, dogmatisch – als je ‘m maar lang genoeg laat liggen, toch tot je verbeelding kan gaan spreken weer. Daarom ben ik ook niet zo voor bladzijden uit de bijbel scheuren of zo. Misschien komt het nog, de betekenis weer. Paulus die in elke brief toch weer een andere toon aanslaat: ‘de vrijheid van Christus’ in de brief aan de Galaten (vorige week), de ‘liefde’ in de eerste brief aan de Korinthiërs en nu de ‘zwakheid’ in de tweede. Het was kennelijk bij Paulus niet anders dan bij ons: een kwestie van naar wie je schrijft en op welk moment...

In die Grieks Romeinse wereld waardoor die stad Korinthe geïnfecteerd was, waar ook veel schoonheid en perfectie was. Mooie beelden, het uiterlijk er veel toe deed. Eersteklas kunstenaars de oprijlanen naar de keizers opsierden.

Macht het ook daar al won van onmacht. De elite van het plebs..

Daar zag Paulus dingen een andere kant op gaan in die vroege gemeenten dan waar z.i. de kern lag.

Waar wijsheid en gnosis eerder iets voor ingewijden was, aan bevoorrechten voorbehouden.

Bijzondere religieuze openbaringen, spirituele aanrakingen of verschijningen iets werden om je op te laten voorstaan. Religie helemaal op het individu gericht. Heb jij dat wel eens beleefd? Dingen waarmee je indruk kunt maken. Daar keert Paulus zich tegen die schijnapostelen, schijngeelovigen, zoals hij ze noemt met hun mooie filosofieën en zegt: ja wat heb ik nu eigenlijk om me op te laten

voorstaan? Eigenlijk niks. Behalve dan zoveel keer gevangen gezeten hebben en gestenigd te zijn - als ik wil opscheppen, dan zit het daar. Maar feitelijk is het niks en wil ik het ook niet zegt hij: me laten voorstaan op wat ik heb. Alleen worden beoordeeld op wat men van mij hoort en ziet. Al heb ik misschien evenveel in huis als jullie grote voorgangers waar je zo graag achteraan loopt. Het gaat hier niet om vertoon of schreeuwerigheid! Bij ons, bij Christus ligt de kracht in de zwakheid.

Alles moeten kunnen zeggen; alles op scherp spelen; het vrije woord
De ander overbluffen – heb je dit wel gezien en dat al gedaan? Alles te koop.
Mooie religieuze ervaringen, het betere, hogere weten - nee dus. Wat voor arrogantie, verleiding, welke mode, uiterlijk of wat voor esthetisch geparadeer dan ook – het geloof van Paulus zet in bij een andere kant.

Niet de gulden wetten en niet de gouden pausen. Niet de bravoure en wat buitenkant is. Niet de grote mond, maar soms even zwijgen. Niet alleen doen, maar ook ruimte laten

Niet te bang zijn ook eens even niets te zeggen te hebben, te kunnen scoren.

Niet bang zijn voor even niets in of op mijn agenda.

Het serieus nemen als de wereld me te hard gaat en ik niet mee komen kan

Sommige mensen worden daar ziek van in onze tijd

Aan wateren van rust je laten leiden

Niet alles onder controle willen hebben

Niet willen raken maar je de handen laten wassen, je laten raken. Zwijgen

Zoals in een gedicht van Rilke dat mijns inziens heel mooi verwoord is:

‘ Ik wantrouw het woord, een mens dat praat
Het weet van alles het hoe en het waarom
Er is op aarde geen heiligdom
Waar niet het woord naar binnengaat

En dit heet ‘huis’ en dat heet ‘hond’,
En dit heet ‘God’ en dat ‘gebed’
En noemt men iets dan weet men het,
En nergens is meer heilige grond.

En nader niet met een naam, met een woord,
De juiste term, de gave zin
Het dode lichaam ligt erin
der dingen die men heeft vermoord’

De pas inhouden – omdat het leven zelf op het spel staat soms. Waar we elke dag het leven kunnen kiezen maar ook doden kunnen – in woord en gedacht, in wat we ons verbeelden, in velerlei zin. Wat een inzicht moet dit voor Paulus geweest zijn, die immers zelf in zijn jonge jaren die schijngevolg was! Zelf het allemaal wist: wat goed was en wat fout. Zelf zo’n keiharde tegen anderen. Tot hij daar onderweg ergens op zijn gezicht moet zijn gevallen en Christus leerde kennen, naar men zegt. Dat kan gebeuren kennelijk: dat je ineens ziet dat je ’t zelf bent die opgaat in de waan van de dag (ps 1) en je meesleuren laat in de schijn. En plotseling worden al die religieuze systemen of denksystemen die je in de greep hebben door elkaar geschud. Als je die ene ontmoet die niet bang was af te dalen tot het aller kwetsbaarste. De grootste zwakheid niet uit de weg ging. En in die twijfel, die eindigheid het uit leren houden. Daar kracht leren vinden. Omdat Christus het daar uithield. En daar door heen de levende bleef.

Juut Meijer

Gelezen: II Kor, 11,12